

LA PESTA DEL 1650. LA DESIGUALTAT DAVANT LA MORT I ASPECTES RELIGIOSOS

JOSEP CLARA

Les epidèmies de pesta –bubònica, pulmonar o septicèmica– foren una catàstrofe periòdica que incidí terriblement i sovint en la demografia d'antic règim, i els seus estralls foren els culpables d'un seguit de mortalitats que repercutiren desfavorablement en el creixement de la població. Entre els anys 1348 i 1720, bé que també en dates anteriors, la Península Ibèrica sofri diversos assots d'aquesta mena que n'afectaren les diverses regions, entre les quals el Principat de Catalunya, que fou castigat –ultra la famosa Pesta Negra del 1348 i altres de posteriors menys virulentes– per les dues grans epidèmies del segle XVII: la dels anys 1629-31 i la de 1648-54 (1).

L'itinerari de la gran epidèmia de pesta bubònica que a mitjan segle XVII assotà una gran part dels països de la Mediterrània occidental és força ben establert i conegut. El professor Jordi Nadal l'ha resumit amb aquestes paraules: «La peste entró por Valencia (¿traída de Argel?) irradiando en seguida en dirección sur y, más tarde, en dirección norte. En el mismo año 1647, la encontramos en Alicante, de donde partirían dos ramas: uno, interior, hacia Orihuela, Murcia y Lorca, atacadas en 1648; otro, marítimo, hacia la costa malagueña, Gibraltar, Cádiz y Huelva, invadidas en 1649. Desde Cádiz, el mal penetró por tierras de Jerez, Sevilla, Córdoba y Jaén, en el mismo 1649. En cuanto a la penetración por el Norte, la enfermedad, que quedó detenida en Albalate y Mora en 1648, se introdujo en Tortosa en 1650, por medio de un soldado contaminado procedente de Valencia. De Tortosa la peste pasó a Tarragona, a Barcelona y a todo el Principado; también a Zaragoza y a otras localidades aragonesas, remontando el curso del Ebro. En 1652, saltó de Barcelona a Mallorca, de esta isla a la de Cerdeña y, en 1656, de Cerdeña a Nápoles, que no iba a sanar hasta 1659» (2).

(1) Sobre la pesta i les epidèmies de pesta a Catalunya a la fi del segle XVI i durant el segle XVII, vegeu J. NADAL i E. GIRALT, *La population catalane de 1553 à 1717. L'immigration française et les autres facteurs de son développement*, Paris, SEVPEN, 1960, ps. 24-25. És també molt aprofitable la lectura de

l'estudi de A. CARRERAS PACHÓN, *La peste y los médicos en la España del Renacimiento*, Salamanca, 1976.

(2) J. NADAL, *La población española (siglos XVI a XX)*, Barcelona, Ariel, 1973 (3.ª ed.), ps. 41 i 43.

Com hom pot deduir d'aquesta relació, la malaltia no afectà l'altiplanell peninsular ni la zona del Nord, però per la mortalitat que causà ha estat qualificada per Domínguez Ortiz com «la mayor catástrofe que se abatió sobre España en los tiempos modernos» (3). Pel que fa a Catalunya, també ha estat dit que fou «la dentegada més forta soferta pel Principat des de la terrible pesta negra de mitjan segle XIV» (4).

Per aquesta i altres raons, doncs, l'epidèmia ha atret l'interès dels historiadors, els quals han recollit nombroses informacions locals que ajuden a valorar-ne la diversa incidència i a precisar les actituds i les mesures adoptades, tant a nivell personal com a nivell general de les poblacions, per esquivar-la i no ser-ne víctimes (5).

La pesta a Girona

La descripció de la introducció i expansió del mal a la ciutat de Girona ja va ser feta per Manuel de Chía a la fi del segle passat (6). Molt abans, però, havia estat també ressenyada al manuscrit contemporani de Jeroni de Real (7), i avui hom pot trobar-ne un breu resum en el treball de Jordi Nadal sobre la pandèmia a Catalunya (8). Remetem el lector a aquestes obres si és que desitja conèixer-ne els detalls més específics que ací no podem tocar.

El que ens interessa en aquest treball és interrogar-nos sobre el nombre de víctimes a la nostra ciutat, la classe social a què pertanyien i apuntar algunes actituds religioses extretes dels testaments dels malalts. Abans de tot, per centrar la qüestió, fem una brevíssima referència al desenvolupament de l'assot dins els murs de Girona.

(3) A. DOMÍNGUEZ ORTIZ, *La sociedad española en el siglo XVII*, Madrid, CSIC, 1963, vol. I, p. 71.

(4) J. NADAL, "L'última pandèmia de pesta a Catalunya, 1650-1654", a *II Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana*, Barcelona, 1977, p. 30. La comparació dels estralls d'aquesta epidèmia amb la pesta negra del XIV ja havia estat assenyalada per Manuel de CHÍA, "Contribución a la epidemiología histórica de la provincia de Gerona", a *Boletín del Colegio de Médicos de la provincia de Gerona*, IV (1899), p. 217.

(5) Vegeu, entre d'altres, els estudis de F. ZUBIRI, "La peste del año 1652 en Zaragoza. Estudio histórico y consideraciones médicas", a *Archivos de Estudios Médicos Aragoneses*, 8-9 (1960), ps. 245-263; L. GARCÍA BALLESTER i J. M. MAYER, "Aproximación a la historia social de la peste de Orihuela de 1648", a *Medicina Española*, 65 (1971), ps. 317-331; E. ARQUIOLA i altres, "Madrid, vi-

lla y corte, ante la peste de Valencia de 1647-1648", a *Estudis*, 5 (1976), ps. 29-46; M. PESET i altres, "La demografía de la peste de Valencia de 1647-1648", a *Asclepio*, XXVI-XXVII (1974-75), ps. 197-231; F. GAVALLDÀ, *Memoria de los sucesos particulares de Valencia y su Reino en los años 1647 y 1648, tiempo de peste*, València, 1651; F. VIÑAS i CUSI, *La glàndola a Barcelona. Estudi d'una de ses epidèmies (1651-1654)*, Barcelona, 1901.

(6) "Contribución a la epidemiología...", a *Boletín del Colegio de Médicos de la provincia de Gerona*, IV (1899), ps. 217-221, V (1900), ps. 49-55 i 196-199.

(7) Arxiu Municipal de Girona, *Varias noticias y successos recopilats y disposats en nou assumptos ho tractats, per Hierònym de Real*, folis 152-165.

(8) Treball citat a la nota 4. Vegeu-ne les ps. 31-18.

La prevenció de la ciutat davant l'epidèmia començà ja el mes de maig de 1648 amb la constitució de la junta del morbo i l'adopció de mesures de vigilància i d'higiene urbana. No obstant això, no existí perill i ni passà res d'anormal fins al 20 d'abril de 1650, en què morí l'infermer de l'hospital de Santa Caterina, després d'haver comprat unes robes infectades a un soldat de Tortosa. De l'hospital, la malaltia s'escampà per la ciutat, per bé que no seria declarada oficialment fins que ho certifiqués la darrera de les tres comissions mèdiques que havien estat enviades des de Barcelona en dates diferents. Els subterfugis per evitar la comunicació –protagonitzats per les autoritats locals– pogueren durar tres mesos, però a la primavera d'agost hom no podia amagar de cap manera l'etiologia de tantes baixes produïdes.

De fet, les autoritats del Principat havien efectuat crides el primer de juny ordenant l'aïllament de Girona. No obstant això, atenent les súplices dels jurats i els informes negatius de les primeres ambaixades mèdiques (sobornades per la corporació gironina), revocaren aquesta ordre al començament del juliol, la qual cosa –a part la introducció de queviures– permeté la fugida de moltes persones fins que el 18 del mateix mes li foren llevats, una altra vegada, el comerç i la lliure circulació.

Els malalts empestats foren concentrats a l'hospital dit de la Misericòrdia, on funcionà la morberia des del 17 de juliol. Aquesta institució, administrada pels caputxins, hagué d'estendre's aviat a l'hospital general, atès el nombre de persones que hi ingressaven. A la darrerria d'agost, el cementiri de la morberia era pleníssim i ja no hi cabia cap més cadàver. Per això el prior de l'establiment, el P. Bonaventura, hagué d'adreçar-se als jurats a fi de sol·licitar urgentment un tros de camp per ampliar l'espai destinat als enterraments. També calgué habilitar un camp prop de l'hospital de Santa Caterina per fer-hi una galeria closa amb canyes, i més endavant una rajoleria propera al carrer del Carme, i a més a més unes cases del mateix carrer i també el convent dels caputxins de baix per dur-hi els convalescents. D'altra banda, l'evacuació d'uns quants carrers empestats obligà els moradors a instal·lar-se en barraques fora de les muralles.

A partir del mes d'octubre, l'epidèmia entrà en la fase decreixent, per bé que es cobrà encara unes quantes víctimes fins a la fi del mes de novembre, data en la qual expirà la darrera de les persones acollides a la morberia. El dia 8 de desembre fou celebrada una processó en acció de gràcies per l'acabament del mal, però fins al 20 de febrer de 1651 les autoritats del Principat no restabliren el trànsit lliure de persones i mercaderies de les altres poblacions amb Girona. Durant els mesos en què la ciutat romangué empestada es practicaren 1.329 perfums en un conjunt de 600 cases.

La distribució temporal de les defuncions enregistrades a la morberia (9) ens revela detalladament els alts i baixos de l'epidèmia:

(9) AMG, *Memorial dels hòmens y dones [que] se moriran en lo Hospital de la Morbaria*

de la Il·lustra Ciutat de Girona.

De 17 de juliol a 2 d'agost	60
De 3 d'agost a 15 d'agost	81
De 16 d'agost a 31 d'agost	151
De 1 de setembre a 15 de setembre	111
De 16 de setembre a 30 de setembre	121
D'1 d'octubre a 15 d'octubre	52
De 16 d'octubre a 31 d'octubre	15
D'1 de novembre a 15 de novembre	13
De 16 de novembre a 30 de novembre	9
TOTAL	613

També ho posen en relleu les xifres que hem extret dels llibres de la parròquia de la Catedral (10). Ací les comparem amb les de l'any anterior, que corresponen a un any de mortalitat normal:

Mesos	Òbits	
	1649	1650
Gener	2	3
Febrer	1	2
Març	7	4
Abril	5	3
Maig	2	8
Juny	1	29
Juliol	1	68
Agost	7	53
Setembre	7	25
Octubre	4	9
Novembre	4	3
Desembre	5	2
TOTAL	46	209

Les víctimes de Girona

Quants foren els habitants de Girona que van perdre la vida per causa de la pandèmia pestilent? Jeroni de Real, testimoni directe dels fets que explica, apunta la xifra de 1.500 en la qual van compresos els morts de la morberia i els que traspassaven a les diverses cases de la ciutat (11). L'acceptació d'aquesta dada per la historiografia gironina del segle passat i de l'actual ha estat compartida i

(10) Arxiu Diocesà de Girona. Òbits de la parròquia de la Catedral.

(11) Jeroni de REAL, op. cit., foli 162.

repetida sense reserves per Blanch Illa, Porcalla, Girbal, Manuel de Chía, Botet i Sisó, Rahola, Pla Cargol, etc. (12).

Tenim també un altre testimoni contemporani, el rector de la parròquia de Sant Feliu, el qual va deixar constància en un llibre sacramental, ara desaparegut, que «moriren 600 persones o més» (13). Cal ressaltar, de tota manera, que aquesta darrera informació procedeix d'un text que avui només coneixem transcrit de manera incompleta, i resulta evidentment massa rebaixada si realment es refereix a tots els òbits registrats a la ciutat a conseqüència de la pesta.

Allò que no ofereix cap mena de dubte és el nombre de persones que traspassaren a la morberia confiada als caputxins entre el 17 de juliol i el 30 de novembre, ja que en posseïm un llistat força correcte que esdevé una base important per al nostre treball d'avui (14). En aquesta relació, escrita per un frare caputxí, es donen tots els decessos diaris i hom arriba a comptar-n'hi 616, per bé que després d'una lectura atenta s'hi observen alguns errors en el còmput: de fet serien 613, i encara és molt probable que unes quantes persones hi siguin comptabilitzades dues vegades (15). Tot amb tot, es pot assegurar que les baixes se situen a l'entorn de les 610.

Però, a més a més de les morts ocorregudes a la morberia, cal tenir en compte les de les cases particulars, és a dir, les que es produïren fora d'aquest hospital extraordinari i que han de figurar als llibres de les diverses parròquies ciutadanes.

Destruïts i perduts els llibres d'òbits de les parròquies del Mercadal i de Sant Feliu, plegades les quals abraçaven més de la meitat de la ciutat, resta només el de la Catedral per fer-hi recerques i establir comparances. Tenim la sort, com a contrapartida, que Francesc Campderà pogué veure'ls abans de la seva desaparició i que en copiés el nombre de defuncions enregistrades entre els anys 1650 i 1654 (vegeu el quadre I), fet que ens permetrà de conèixer la sobremortalitat dels anys de pesta.

(12) N. BLANCH ILLA, *Gerona histórico-monumental*, Girona, Imprenta y Librería de Paciano Torres, 1853, p. 43; J. PORCALLA y DIOMER, *Historia del cólera-morbo epidémico, que invadió la ciudad y partido de Gerona en el año 1854*, Barcelona, Imprenta y Librería de Tomás Gorchs, 1859, p. 5; E. C. GIRBAL, "Voto de la ciudad del 2 de abril", a *Revista de Gerona*, VIII (1884), p. 98, nota 2; M. de CHÍA, op. cit., p. 199; J. BOTET, *Provincia de Gerona*, Barcelona, Editorial A. Martín, s/d, p. 254; C. RAHOLA, *Gerona y sus monumentos*, Girona, Gráficas Dario Rahola, 1929, p. 13; L. BATLLE, "El retaleu major del monestir de Santa Clara de Girona, obra de Pau Costa", a *Anales del Instituto de Estudios Ge-*

rundenses, XXIV (1978), p. 19; J. PLA CARGOL, *Gerona histórica*, Girona, D.C.P., 1962 (5.ª ed.), p. 133, diu que les víctimes foren unes 1.440, però a la pàgina 154 afirma que foren més de 1.500.

(13) Cfr. F. CAMPDERÀ, *Indagación estadística acerca de la reproducción y mortandad en la ciudad de Gerona y en la villa de Lloret de Mar en el siglo último y en los siete primeros años del actual*, Barcelona, Imprenta y Fundición de Pons y Compañía, 1849, p. 12.

(14) Vegeu l'apèndix.

(15) És molt possible que els números 113, 114 i 115 siguin una repetició dels 104, 105 i 106 respectivament.

Quadre I - Òbits a Girona (1650-1654)

Parròquia	1650	1651	1652	1653	1654
Sant Feliu	231	98	83	167	81
Catedral	211	69	65	52	75
Mercadal	50	27	40	33	?
Sant Pere	17	5	8	33	?
	509	199	196	285	?

Font: F. CAMPERÀ, *Indagación estadística...*, p. 13

D'acord amb aquestes xifres, podem avaluar sobre 200 els decessos anuals en temps normal (anys 1651 i 1652). I xifrar, per tant, en unes 300 les morts extraordinàries que fan pujar fins a 509 les defuncions del 1650.

Si sumem, doncs, les 600 i poques més baixes que consten com a enregistrades a la morberia i les 300 i escaig que s'infereixen de la sobremortalitat del 1650, arribarem a un total que s'acostarà a les 1.000 víctimes.

Real i tots els qui el segueixen, bé directament o bé de segona mà, parlen –com ja hem advertit– de 1.500 víctimes. Nosaltres, en canvi, arribem a la conclusió que no foren tantes i que les 500 persones que ens manquen i que no apareixen en els nostres càlculs són fruit d'una exageració de la catàstrofe o bé es tracta d'individus que moriren sense que hom anotés llur nom en els registres parroquials (16).

La desigualtat davant la mort

Els metges, higienistes i totes les persones que s'han preocupat per les condicions de treball i de vida de les classes treballadores del segle XIX han posat en relleu la diferència injusta que existia entre la vida mitjana de les classes burgeses i la del proletariat que malvivía en els nuclis industrials (17).

Ara bé: si ens referim a les grans epidèmies de l'Edat Mitjana i dels temps pre-industrials, es pot parlar també de desigualtat davant la mort per causa de la desigualtat social, de sexe o d'edat?

En aquest sentit, les opinions no són tan coincidents. Ho veurem clarament si agafem dos llibres que tracten d'una manera sintetitzada les principals qües-

(16) Hem pogut confirmar que cap de les persones apuntades a la llista de traspassats a la morberia no és inscrita al registre d'òbits de la Catedral.

tica de la classe obrera de Barcelona en 1856", apèndix a *Teoría general de la urbanización*, Madrid, Instituto de Estudios Fiscales, 1968, vol. II; J. M. CALBET, "La medicina catalana i l'alimentació", a *Recerques*, 4 (1974), ps. 249-261.

(17) Cfr. I. CERDÀ, "Monografia estadís-

tions demogràfiques que interessin l'historiador o el lector més o menys especialitzat. Així ens trobem, d'una banda, amb l'afirmació de Witold Kula, el qual apunta que les víctimes de les epidèmies eren sobretot els pobres, menys resistent físicament pel fet d'estar pitjor alimentats i de viure en unes condicions pèssimes d'higiene (18). De l'altra, Roland Pressat escriu que la desigualtat social abans no feia augmentar pas gaire els riscos de mortalitat de les classes menys afavorides: «la medicina, bastante ineficaz, nada hacía perder a quienes, por su pobreza, no podían recurrir a ella; las grandes epidemias no perdonaban a nadie, y en la corte de Versalles la higiene no se practicaba mucho más que en el campo» (19).

Atès que en aquest treball ens referim al cas concret de la pesta, és obligat de fer constar que alguns estudis han posat en evidència l'existència d'una sobremortalitat femenina i de les criatures en aquest tipus de crisi demogràfica (20).

Arribats ací ens hem de preguntar: què ens diuen els resultats que s'obtenen de l'anàlisi de les dades sobre la pesta a la Girona del 1650?

Al quadre II hem relacionat el nombre de baixes consignades al registre de morts de la morberia seguint el criteri d'agrupar-les per famílies. Així quan anotem el número 20 al costat de la professió de sastre hi incloem, a més dels sastres pròpiament dits, les sastresses i llurs fills.

De totes aquestes dades es desprèn que les classes privilegiades i més ben situades econòmicament i social —la noblesa, els ciutadans, els clergues distingits— foren molt poc afectats per la pesta. De la mateixa manera es veu que els pertanyents a la mà mitjana —mercadors, professionals, etc.— ja hi surten d'alguna manera. Però la gran majoria de les víctimes pertanyien a les famílies que conformaven la mà menor, és a dir, la gent dels oficis.

Cal notar, a més a més, la diferència entre els religiosos i el clergat secular. Els primers —singularment els caputxins— es remarcaren per llur actuació humanitària a l'hora d'atendre els moribunds i, complint el servei d'una manera exemplar, pagaren les conseqüències de l'epidèmia amb la pèrdua de la vida en un grau molt més elevat (21).

(18) W. KULA, *Problemas y métodos de la historia económica*, Barcelona, Península, 1974 (2.ª ed.), p. 550.

(19) R. PRESSAT, *Introducción a la demografía*, Barcelona, Ariel, 1977, p. 53.

(20) Testimoniatge de sobremortalitat femenina a G. DELILLE, "Un problème de démographie historique: hommes et femmes face à la mort", a *Mélanges de l'École Française de Rome*, 86 (1974), 2, ps. 419-443. També B. BENNASSAR, *Recherches sur les grandes épidémies dans le Nord de l'Espagne à la fin du XVI.º siècle*, Paris, SEVPEN, 1969, p. 70 assenyala la infància com a principal afectada.

Vicente Pérez Moreda, per la seva banda, considera que aquestes manifestacions no són realment prou sòlides. (*Las crisis de mortalidad en la España interior (siglos XVI-XIX)*, Madrid, Siglo XXI, 1980, p. 99).

(21) Segons J. de REAL, op. cit., folis 161-162, haurien mort —entre els que tenien cura de la morberia i els que anaven per les cases— 18 carmelitans descalços, 13 frares de Sant Francesc d'Assís, 12 jesuïtes, 9 caputxins, 7 carmelitans calçats, 3 mercedaris, 3 dominicans, 3 mínims i 2 agustins. Nosaltres, entre els morts a la morberia, només hi comptabilitzem 9 caputxins, 7 descalços, 1 carmelità, 1 agustí i 1 franciscà.

Quadre II - Morts a la morberia agrupats per oficis i famílies

Sastre	20	Llevadora	2
Religiós	19	Llogatera	2
Treballador	18	Majordona	2
Bastaix	15	Notari	2
Teixidor	13	Passamaner	2
Sabater	12	Pastor	2
Criat-criada	9	Pastisser	2
Pagès	9	Rajoler	2
Paraire	8	Torner	2
Fuster	7	Adroguer	1
Taverner	7	Aguller	1
Traginer	7	Batifuller	1
Carder	6	Bracer	1
Apotecari	5	Brodador	1
Baxador	5	Bugadera	1
Cirurgià	5	Campaner	1
Hortolà	5	Cantor	1
Sombrerer	5	Cisteller	1
Carnisser	4	Coc	1
Estudiant	4	Comenador	1
Mestre de cases	4	Courer	1
Oller	4	Esparter	1
Servei hospital	4	Estanyer	1
Tintorer	4	Ferrer	1
Argenter	3	Flassader	1
Assaonador	3	Fornier	1
Ataconador	3	Hostaler	1
Borricaire	3	Llenyer	1
Calceter	3	Llicenciat	1
Celler	3	Moliner	1
Corder	3	Paperer	1
Corredor	3	Pelleter	1
Garballador	3	Peroler	1
Llibreter	3	Picapedrer	1
Revenedor	3	Saboner	1
Botiguer	2	Sedasser	1
Capellà	2	Serraller	1
Daguer	2	Tirater	1
Dida	2	Veler	1
Escrivà	2	Verguer	1
Hostaler	2	Vidrier	1
		Vinater	1

La mesura o prevenció més eficaç per escapar del contagi es resumeix en la prescripció clàssica del cito, longe, tarde, és a dir, fugir de seguida, lluny i no re-

tornar fins després d'una llarga temporada. Lògicament el proverbi podia ser dut a la pràctica, sense massa dificultats, pel sector econòmicament i social més ben situat. Arribat el cas, els qui hi pertanyien no dubtaven d'abandonar-ho tot, fins i tot els càrrecs públics que exercien, i es traslladaven a d'altres possessions o a d'altres poblacions no infectades on tenien amics o familiars. El cas de Girona ho confirma un cop més: «A mediados del mes de agosto la ciudad se hallaba poco menos que sin autoridades. Casi todos los oficiales reales y la mayor parte de los prohombres del consejo habían huido, y hasta uno de los jurados, José Colomer, militar, había también abandonado cobardemente a sus conciudadanos. Para hacer frente a aquellas azarosas circunstancias, por hallarse enfermo el jurado en cap misser Gerónimo Vergés, quedaban sólo el mercader Baltasar Basa y el jurado de la mano menor Francisco Casas asesorados por un consejo y junta del morbo azás mermados para dar validez a sus decisiones» (22).

Aquestes darreres afirmacions de Manuel de Chia són confirmades també quantitativament pel quadre III, on especificuem els assistents a les sessions del consell general del municipi. En aquesta relació s'observa palesament que, a partir del juliol, els representants del braç militar (nobles) i de la mà major, i els de la mà mitjana en menor grau, es desentengueren de les qüestions que afectaven la comunitat i no assistiren a les sessions per por del contagi, molt possiblement perquè eren fora de la ciutat. Val a dir que, un mes després de la desaparició de la pesta, el gener de 1651, més del 50 per cent dels components del consell encara es mostraven reticents a tornar-hi, i del jurat Colomer se'ns informa que era «absent no sols de dita ciutat però encara de la vegaria d.ella» (23).

Quadre III - Assistència a les sessions del Consell General

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
Jurats	4	3	4	4	4	4	4	3	3	2	2	2	2	2	2
Consellers:															
Braç militar ..	3	3	3	3	1	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Mà major	10	8	7	5	1	2	3	3	2	1	1	-	-	-	-
Mà mitjana ...	14	13	13	13	11	10	6	6	4	2	4	5	5	5	6
Mà menor	19	17	19	18	19	14	15	12	6	7	9	9	11	9	11
TOTAL ..	50	44	46	43	36	30	29	25	16	13	16	16	18	16	19

a = 7 gener 1650; b = 5 març; c = 22 juny; d = 7 juliol; e = 26 juliol; f = 9 agost; g = 13 agost; h = 18 agost; i = 10 setembre; j = 8 octubre; k = 3 novembre; l = 25 novembre; m = 13 desembre; n = 27 desembre; o = 1 gener 1651.

Font: Manuals d'Acords del 1650 i 1651.

(22) M. de CHÍA, op. cit., ps. 54-55.

(23) AMG, *Manual d'acords*, 1651, f.l.

Vet ací, doncs, un dels factors més essencials per trobar una explicació a la desigualtat que existí davant la mort.

Per determinar si la mortalitat causada per la pesta afectà més un sexe que l'altre hem comptabilitzat les baixes del nostre llistat i hem acudit també al registre d'òbits de la Catedral, d'on hem extret les dades que corresponen a les defuncions ocorregudes entre els mesos de maig i novembre de 1650. Fem observar que en el primer cas no podem cobrir totalment la xifra de les 613 persones comptades perquè n'hi ha 48 de què no tenim informació.

Quadre IV - Mortalitat segons el sexe

	Homes	Dones
Morberia	296 (50,6 %)	289 (49,4 %)
Parròquia Catedral	91 (46,7 %)	104 (53,3 %)

Podem dir, doncs, que segons les dades de la morberia, la mortalitat femenina no va ser predominant. Pel que fa a les de la parròquia de la Catedral, s'observa un percentatge superior de dones mortes, però en aquest cas els òbits no foren pas tots causats per la pesta, ja que la xifra inclou també la mortalitat normal. És possible que morissin més homes —com afirma una font coetània— o que quant a mortalitat hi hagués força equilibri entre un sexe i l'altre, però això no priva pas de considerar que les dones fossin més propenses a adquirir la malaltia, com ho revela el nombre de dones que feien quarantena a la morberia (24).

Quant a l'edat de les víctimes, per establir si foren més atacades les persones joves que les grans, no podem precisar-la a través de la documentació que poseïm. A part les dades que hem relacionat al quadre II, retenim que entre les baixes que no hi hem pogut especificar aquestes altres: 53 vídues, 63 minyons, minyones i criatures, 3 donzelles, 3 fadrins, 1 vell i 1 vidu.

Aspectes religiosos

El perill de la mort, i més quan aquesta es preveu imminent, genera i estimula els sentiments religiosos: invocacions, promeses i expressions de devoció envers sants i patrons. De l'estudi d'aquestes manifestacions es podran deduir els sentiments individuals i col·lectius de la religiositat d'una comunitat. Les notes que en presentarem aquí volen ser només indicatives d'un treball que caldria fer extensiu a d'altres èpoques i manejant molta més documentació.

(24) El rector de la parròquia de Sant Feliu afirma que «moriren molts més hòmens que donas, que las donas que se encontraban y los venia la purgació eran libres» (F. CAMPDE-RA, op. cit., p. 12). El caputxí fra Bonaventura,

per la seva banda, confirma que el 8 d'octubre hi havia 271 dones que feien la quarantena i només 75 homes. (Introducció al quadern citat a la nota 9).

Com a manifestació oficial hem de referir el vot que les autoritats locals efectuaren, el dia 15 d'agost, davant l'altar major de la Seu, per implorar la intercessió de la Immaculada i de Sant Francesc de Paula en el sentit que cada any assistirien a les vigílies i completes del 7 de desembre amb la mateixa solemnitat, festa i joia amb què llavors era celebrada la festa de Corpus, i que l'endemà acudirien a l'ofici, acompanyats del major nombre d'insaculats, amb l'àliga, els gegants i el drac. Així mateix votaren i prometeren que guardarien i farien guardar, dins la ciutat i els seus límits, la festa de Sant Francesc de Paula, de la mateixa manera que es guardava el diumenge. D'altra banda, van fer encara dos vots més: un a Sant Josep, que no tingué gaire continuïtat, i el de costejar la fabricació de l'altar major del convent de Santa Clara sota l'advocació de la Immaculada, cosa que no es compliria fins ben entrat el segle XVIII (25).

A nivell individual disposem d'una font ben valuosa i encara no prou explotada al nostre país: els testaments. Aquesta documentació —no gens escassa quan ens referim a moments d'epidèmia (26)— revela la darrera voluntat de les persones que veien la mort com una realitat irreversible i, a part la repetició de fórmules comunes, conté llegats i clàusules de tipus religiós que ens mostren els sentiments íntims que imperen en un temps concret.

Ací només ens fixarem en les devocions expressades en 25 testaments que foren atorgats pels moribunds acollits a la mateixa morberia i que ara són guardats en un lligall de l'Arxiu Municipal (27).

Els sants citats pels atorgants a l'hora d'especificar els altars on desitjaven que els fossin oferts els aniversaris, trentenaris o misses baixes seran ara relacionats per ordre de preferències. Val a dir que hi ha diverses persones que només esmentaren un altar o sant, mentre d'altres en nomenaren fins tres i quatre.

N. S. Carme	10 testadors
N. S. del Roser	10 testadors
St. Francesc de Paula	6 testadors
St. Narcís	6 testadors
Sta. Caterina	3 testadors
N. S. de la Mercè	3 testadors

(25) Vegeu els treballs de E. C. Girbal i L. Batlle citats a la nota 12.

(26) Sobre aquesta mena de testaments especials, cfr. J. ANGLADA VILARDEBÓ, "Del testament en cas de pesta", a *Revista Jurídica de Catalunya*, núm. 2 (abril-juny, 1974), ps. 209-215. L'autor hi reporta com a exemple el testament d'un pagès de Garrigàs, fet el juliol del 1650.

(27) Els testaments corresponen a 15 homes i 10 dones: Joan Lladó (taverner), Josep Saltiró (sastre), Pere Cirés (paraire), Josep Bosch (sabater), Joan Casadellà (pagès de Vila-

blareix), Benet Lluell (sastre), Montserrat Campolier (paraire i saboner), Joan Patart (sabater francès), Pere Ros (bastaix), Joan Teixidor (sastre), Joan Glaudis (cirurgià francès), Joan Matas (esparter), Miquel Starach, Guillem Baladier (francès), Francesc Broça (mestre de cases), Francesca Roca (donzella), Eufràsia Llosas, Magdalena Martina (vídua), Maria Bosch (muller de sabater), Narcisa Ferrer (muller de teixidor), Anna Buanas (muller de treballador), Rafaela Corominas (muller de bracer), Maria Bechdejú (vídua d'Anglès), Magdalena Raberta (vídua de teixidor de lli) i Anna Boya.

N. S. de la Pietat	2 testadors
St. Francesc	2 testadors
Puríssima Sang	2 testadors
N. S. dels Àngels	1 testador
N. S. dels Dolors	1 testador
N. S. del Bon Succés	1 testador
N. S. de la Misericòrdia	1 testador
Caputxines	1 testador
Onze mil verges	1 testador
St. Benet	1 testador
Tots els altars privilegiats	1 testador
Totes les esglésies	1 testador
No ho especifiquen	4 testadors

A la vista d'aquestes dades, cal inferir que les devocions dels gironins d'aquell moment eren especialment dirigides cap a sants que tenien altars erigits en les esglésies de la ciutat. Notem també que la devoció a Sant Narcís era per desota de la sentida per la Mare de Déu del Carme o de la Mercè, i que no hi trobem cap al·lusió a Sant Roc o a Sant Sebastià, que són considerats per alguns autors com a especialment invocats en cas de pesta (28).

Consideracions finals

L'impacte de la pesta del 1650 significà per a la ciutat una pèrdua –pel cap baix– d'una cinquena part de la seva població. El punt culminant de la tragèdia s'ha de situar als mesos de juliol a setembre del 1650, però tampoc no s'ha d'oblidar que la pesta tornà a rebrotar-hi el 1653, bé que en aquest cas la incidència fou més petita (29).

Existí a Girona una desigualtat davant la mort, la qual afectà sobretot els ciutadans de la mà menor, la gent dels oficis, que eren els que predominaven en la societat del moment i els que tenien més dificultats per posar en pràctica el **cito, longe, tarde** de la sentència clàssica. De la mateixa manera queda provat l'abandonament dels càrrecs públics que protagonitzaren algunes persones adinerades per escapar del contagi.

Sembla que l'epidèmia afectà més les dones que els homes, però aquests darrers sucumbiren en un nombre superior.

En l'aspecte religiós ens adonem que un sant local com Sant Narcís, invocat tantes vegades com a patró de la ciutat, no ocupava llavors el lloc preferent que tindrà a partir del 1653 i sobretot arran de la construcció de la nova capella a l'església de Sant Feliu (30).

(28) J. NADAL i E. GIRALT, op. cit., p. 25.

(29) Al començament del 1654 a la morberia hi havia més de 60 persones (M. de CHÍA, op. cit., p. 199).

(30) El 1653, arran del setge dels francesos, es repetiria l'aparició de les mosques. Sobre aquesta qüestió i altres detalls de la devoció a Sant Narcís, vegeu l'obra apologetica de J. MERCADER i BOHIGAS, *Vida e historia de San Narciso*, Barcelona, Ariel, 1954.

APÈNDIX

Memorial dels hòmens y dones se moriran en lo Hospital de Morbaria de la Il.lustra Ciutat de Gerona.

17 de juliol

1. Caterina Farrera, muller de Narcís Farrer treballador
2. Falicià, bastax
3. Magí Pijuan, bastax
4. Remona Mir, viuda
5. Àngela Pijuan, muller de Magí Pijuan bastax

20 de juliol

6. Mònica Molines, filla de Joan Molines, baxador
7. Bernat Llosas, borricayre
8. Alena Maleta, muller de M. Molt garballador
9. Felipa Botera, muller de Joan Boter daguer
10. Joan Pau Massó de Blanas
11. Margarida Faura, muller de tal Faura mestre de cases
12. Vila, viuda

21 de juliol

13. Jaume Sallet, texidor de lli
14. Maria Boscana, filla de Baldiri Boscà pallater
15. Joan Mango, mestre de cases
16. Anna Molins, llavadora

22 de juliol

17. Donzella que estava en casa lo Sr. Balla de Flaçà
18. Catarina Llosas, muller de Bernat Llosas borricaire
19. Francisca Barbosa

20. Vidal, fill de tal Vidal

21. Joana Roca, filla de tal Roca borricayre

23 de juliol

22. Maria Camps, germana de M. Guillem Camps botiguer

24 de juliol

23. Anna Boya, viuda

25 de juliol

24. Isabel Giralda, viuda
25. Margarida Dança, viuda
26. M. Gerònim Bió, sirurgià, fill de Lloret

27 de juliol

27. Joan Casanovas de Olot corder
28. Antoni Llosas, bastax
29. Isabel Gèlia, viuda

28 de juliol

30. Lo germà fra Nicolau de Sabadell, religiós caputxí, lo qual servia al dit hospital.
31. Antoni Roitg, fadrí natural de Borgonyà
32. Anna Estradera, muller de tal Estrader bastax
33. Un donat de las Sras. Mares caputxinas, que se deya Joseph

29 de juliol a 2 d'agost

Per estar tots los religiosos caputxins malalts, y yo apunt de donar lo últim valé, y acabar mos días, sinó que Nre. Sr. no me ha volgut fer mercè de aportar-me'n, sinó dexar-me ab vida y sos secrets judicis: y axí no se han escrits los noms dels difunts que se són mors a 29, a 30, a 31 de juliol, y al primer y segon de agost. Però he tret en limpio y he sabut a bulto que se eran mors en estos sinch dias 27 entre hòmens i donas; y ab los 33 ja dits fan número de 60.

3 d'agost

- 61. Lo Pare fra Clament de Vich, religiós caputxí
- 61. Fra Joseph de Barcelona, religiós caputxí
- 63. Joana Morera, viuda
- 64. Joan Gelabert, fill de Maria Gelaberta viuda
- 65. Jauma Falcó, habitava al carrer Nou
- 66. Margarida Marca, estava al carrer dels Pares descalços
- 67. Miquel, estava en casa del Sr. Jurat Casas
- 68. Marianna Santmar, viuda sombrarrera
- 69. M. Miquel, sirurgià de l'hospital
- 70. Prada, hortelà
- 71. Payra, baxedor
- 72. Magdalena Roya, viuda

4 d'agost

- 73. Rafela Refart, muller de tal Refart treballador
- 74. Maria Molins, vinatera casada

5 d'agost

- 75. Antoni Vicents, fadri carder

- 76. Maria, filla de Joan de Joan de Quer, texidor de llir francès
- 77. Marianna Morera, muller del dit Joan de Quer
- 78. Magdalena, filla de Magdalena Hoya viuda

6 d'agost

- 79. Joan Soler, sastra
- 80. Arnau Breils, garballador
- 81. Miquel Camps, filla de na Camps viuda
- 82. Catarina Brella, muller de Arnau Breils garballador

7 d'agost

- 83. Bernat Farrer, treballador
- 84. Pera Soler, treballador
- 85. Joan de Castillo, lo qual servia a l'Hospital

8 d'agost

- 86. Narcís Vilar, estava al carrer nou
- 87. Agramunt, forner estava a la plaça del Vi
- 88. Jacinto Rostey de Verges
- 89. Isabel Nadal, donzella, estava en lo hospital
- 90. Magdalena, filla de Hospital de Sta. Catarina
- 91. Maria Riera, sastreça
- 92. Francesc Palagri
- 93. Maria del mal del zul
- 94. Pera Bruguera, texidor de lli

9 d'agost

- 95. Lo Pare fra Demià de Manlleu, religiós caputxí, lo qual servia als malalts de l'hospital administrant-los los sagraments.
- 96. Lo Pare fra Francesch de Orís, religiós caputxí, lo qual feya lo mateix.

- 97. Maria Ratera, donzella d'en Ratera varguer de la ciutat
- 98. Madalena Solera, viuda
- 99. Joan Blanch, fill de M. Blanch baxador
- 100. Madalena Pallària, muller d'en Pallari carnicer
- 101. Joan Refart, treballador
- 102. Joan Caboyra, treballador
- 103. Una fadrina que servicia en casa de M. Vardera
- 104. Catarina Pujola, muller d'en Pujol cardedor
- 105. Joan Malet, pasticer
- 106. Un tala Costa, viuda

10 d'agost

- 107. Anna Alaxans
- 108. Francesch Ros, fill de tal Ros
- 109. Rafel Fargas, fill d'en Fargas treballador
- 110. Mariàngela Broça, filla de un tal Broça fuster

11 d'agost

- 111. Mariàngela Pont, filla de Pera Pont bastax
- 112. Pera Sistenet, escrivà
- [*] 113. Catarina Pujola, muller d'en Pujol cardedor
- [*] 114. Joan Malet, pasticer
- [*] 115. Margarida Costa, viuda
- 116. Magdalena, criada de M. Matas sirurgià
- 117. An Vidal lo magra, tavarner
- 118. Llorens que estava a la apotecaria de dit hospital

12 d'agost

- 119. Toni Ros, tavarner
- 120. Baldiri Costa, fill d'en Costa bastax
- 121. Maria Costa, muller dit Costa bastax

- 122. Anna Maria, filla de Pera Masià, revenedor
- 123. Marianna, muller d'en Vidal taverner

13 d'agost

- 124. Francesch Maniel, fill de Joan Maniel carnicer
- 125. M. Vinyas, sirurgià de Gerona
- 126. Valèria Mira, filla de un tal Mir treballador
- 127. Teresa Camps, filla d'en Joan Camps treginer
- 128. Una tal Cruyllas, muller d'en Cruyllas sastra
- 129. Maria Bordas, viuda
- 130. Anna Maria Francesca, filla de Joan Francesch parayre
- 131. Joseph que estava en casa lo Sr. Cannonja Soler
- 132. Anna Franca, muller de Joan Franch parayre

14 d'agost

- 133. Comelats de Bascanó
- 134. Fra Pera de Caldas, caputxí
- 135. Una donzella

15 d'agost

- 136. Anna Cruïllas, filla de Joan Cruïllas sastre
- 137. Un francès de Marcella
- 138. Magdalena Pareta
- 139. Victòria, servia a l'hospital
- 140. Na Bordas, viuda
- 141. Na Xicorda, viuda

16 d'agost

- 142. Joseph Ribera, fill de tal Ribera sastra

- 143. Maria Albanell
- 144. Na Mon, viuda ravanadora
- 145. Antoni Origo
- 146. Francesch Borbosa, mestre de casas
- 147. Pau Artigo

17 d'agost

- 148. La Sra. Vinyas, viuda
- 149. Isabel Sarrat, filla de tal Sarrat
- 150. Na Francesca
- 151. Al carnicer del Pont Major
- 152. Un vell que estava en la torra Giro-nella
- 153. Armangol Farrer
- 154. Benet Llunell, sastra
- 155. Na Vilagran, viuda
- 156. Mònica, filla de Jaume Vila bastax
- 157. Fra Simon de Cassà, caputxi

18 d'agost

- 158. Na Tala, natural de Castella
- 159. Miquel Estarach, viudo
- 160. Na Clara de Calonja
- 161. La Sra. Pagès, muller de Guillem Pagès notari de Gerona
- 162. Mariàngela, filla de Maniela viuda
- 163. Ignaci Gispert, fill de M. Gispert adroguer
- 164. Un fill d'en Pera Quingles bastax
- 165. Agustí, licenciado
- 166. Margalida Maniela, viuda

19 d'agost

- 167. Marianna, natural de Caldas
- 168. Joan Ribes, texidor de lli
- 169. M. Pera Coll, corrador de orella
- 170. M. Domingo, passamaner de Barcelona
- 171. Bartomeu Llaudàs, mestre de casas
- 172. Margarida Faus
- 173. Margarida Barona
- 174. Mundina, sabater
- 175. Na tala, Agoytona, tavernera

- 176. Eufràsia Llosas, hostalera
- 177. Joan del Om, ataconador
- 178. Francesch Parés, treballador

20 d'agost

- 179. Paula, dida de M. Baltezar Andreu
- 180. M. Jaume Julià, corrador de coll
- 181. Joana, donzella
- 182. Marianna Dobléncha, viuda
- 183. Na Casas, muller de Joan Casas pagès
- 184. Joan, francès, criat de M. Baltezar Andreu
- 185. Joan Oms, ataconador
- 186. Antoni Parés, bastax
- 187. Maria Doblénca
- 188. Na Paula, no se sap altre nom
- 189. Joana Figueras
- 190. Maria Casas
- 191. Na Goytona, viuda
- 192. Eleonor Mayas, o Broça, viuda

21 d'agost

- 193. Gerònima Reynalda, sabatera
- 195. M. Antoni Pons, beneficiat de Cabanellas
- 196. Joan Texidor, sastra del Pont Major
- 197. Na Roca, viuda de Hostalrich
- 198. La Sra. Honofra Coll, viuda
- 199. Joan Texidor
- 200. Una filla de na Eleonor, viuda

22 d'agost

- 201. Francesch Padrosa, notari
- 202. Una filla d'en Violet
- 203. Pera Ros, bastax de Gerona
- 204. Na tala, muller de Batista Borràs eller
- 205. Antoni Lladó, traginer
- 206. Tal Herbones, pastor
- 207. Un minyonet, no se sap qui és
- 208. Joan Rius, ataconador

23 d'agost

- 209. Jerònima Texidora
- 210. Miquel Vilaltella, fadrí de Barcelona
- 211. Eufràsia Artigues
- 212. Marianna, filla de Violet sastra
- 213. Domingo Parés
- 214. Maria, filla de Auger sastra
- 215. Un minyó que era cantor de la Ceu
- 216. Una filla de Eleanor Broça

24 d'agost

- 217. Magdalena Maynera
- 218. Miquel, fill d'en Casamor
- 219. Maria Camps, filla de Antich Camps sastre
- 220. Magdalena Llança
- 221. Margarida Bolarda
- 222. Margarida Presas, viuda
- 223. Marianna Portella, viuda
- 224. Miquel Boris, rejoler
- 225. Marianna filla de n'Alamany pagès
- 226. Pera Angelet
- 227. Francesch Bonet, fill de Benet farrer
- 228. Una filla d'en Domènech pagès
- 229. Francisco Roca, saller
- 230. Maria Escofet
- 231. Francisca Roca, filla de Joan Roca saller
- 232. Marianna, sabatera
- 233. Una donzella que se diu Isabel
- 234. Anna, dida de l'Hospital
- 235. Joseph Albar
- 236. Un minyonet, no se sap lo nom

25 d'agost

- 237. Agustí Hospital de Sant Daniel
- 238. Un traginer d'en Mascort
- 239. Josep Puitg, tixador de llana
- 240. Una dona del Pont Major
- 241. Lo Pare Sacristà dels Pares descalços
- 242. Christòfol Mascort, comenador de l'hospital de Sta. Caterina

- 243. Na Vila, sistallera
- 244. Francesch Maitg, apotecari de l'hospital
- 245. Un minyó, no se sap lo nom

26 d'agost

- 246. Miquel Mir, flaçader
- 247. Antoni Tarroella, sabater
- 248. Casilda Traygas, filla de un fuster
- 249. Maria Campins de Monfullà
- 250. Bartomeu Farrer, francès
- 251. Joan Guardiola, parayre
- 252. Una dona que no se sap lo nom
- 253. Joan, fill de Narcís Guardiola

27 d'agost

- 254. Un donat dels Pares descalços
- 255. Lo Pare fra March de Constantí caputxí
- 256. Eulària, filla de Benet Artigues
- 257. Una donzella, no se sab lo nom
- 258. Jaume Alau, paparer
- 259. Lo hermano Joan donat dels descalços

28 d'agost

- 260. Pera Comas, oller
- 261. Un fill del dit Comas
- 262. Jaume, fill de Jaume Puitg fuster
- 263. Joseph Santiró, sastra
- 264. Na Suro de las Oliveras, viuda

29 d'agost

- 265. Narcisa Pariada de Figueras
- 266. Na Boris, rajolera
- 267. Na Macària, donzella
- 268. Una minyona que no se sab lo nom
- 269. La senyora Margarida tornera
- 270. Gerònima, naboda de Nanderana
- 271. Un albat, no se sab de qui és
- 272. Margarida, donzella

273. M. Joseph, argenter
274. Un minyonet, no se sap lo nom

30 d'agost

275. M. Bernat Esplet
276. Narcís Vehí, llibrater
277. Magdalena Asperona
278. Magdalena Moya
279. Marianna, filla d'en Suro
280. Lo fill de na Parés
281. Alfonso Broça
282. M. Faliu Sabater
283. Domingo, no se sap altre cosa de ell
284. Bartomeu Sagner
285. Anna Maria Santirona, sastreça

31 d'agost

286. Margarida Andreua
287. Marianna Traygas
288. Anna Mira, viuda
289. Marianna, criada d'en Montaner
290. An Joanet Moy
291. Un minyó que no se sap lo nom
292. Altre minyó que no se sap lo nom

1 de setembre

293. Maria Vilerta
294. Margarida Illa, viuda
295. Anna Palagrina
296. Tala Monja, viuda filla de Pals
297. Maria Pla, viuda
298. Miquel Turol, tintorer
299. Rafela Fort, donzella
300. Miquel Dubaros, tintorer
301. Fra Joan, religiós de St. Francisco
302. Dimas, fill de Pera Andreu sastra
303. Marianna Domenaga

2 de setembre

304. Jaume Palagrí, parayre
305. Antoni, fill de Antoni Geli bastax

306. Àngela Domenega
307. Miquel Moy
308. Maria Salix, muller de un picapedrer
309. Altimigi Salich
310. Maria Vidal, tavarnera
311. Joseph, fill de Bernat Pons valer

3 de setembre

312. M. Joan Metja, sirurgià major de la morbaria
313. Tal Sires, cardedor
314. Joan Vidal, oller
315. Un fill de n'Alamany pagès
316. Un minyó que no se sap lo nom
317. Maria, filla de tal Toro assaonador
318. Na Alamanya, pagesa

4 de setembre

319. M. Rafel, apotecari de l'hospital
320. M. Joseph Travi, botiguer
321. Maria Mestras, muller del campaner de St. Feliu
322. Maria Torona, açahonadora
323. Una criatura no se sap lo nom
324. Anna Bosca, viuda

5 de setembre

325. Francesch Padrosa, revenedor de vidra
326. Marianna Gaydalba, donzella
327. Tal Auguet, tintorer
328. Pera Constals, sabater
329. Maria Quingles
330. Rafel Gaydal
331. Anna Gaydaldà, viuda
332. Anna Maria, filla d'en Royo ortelà
333. Una minyona, no se sab lo nom
334. Un minyonet, no se sab lo nom

6 de setembre

335. Joseph Prats, sabater

- 336. Margarida Prats, donzella
- 337. Maria Prats
- 338. Una tintorera
- 339. Francesch, fill d'en Royo ortalà
- 340. Un fill de n'Oliver sombrarer
- 341. Una minyona, no se sab lo nom

7 de setembre

- 342. Un hom de Quart
- 343. Joan Lladó, carnicer
- 344. Salvi, sirvent de l'hospital
- 345. Lo Pare Prior dels Descalços
- 346. Esteva Reigt, bracer
- 347. Mariàngela Buadella, donzella
- 348. Una minyona, no se sab lo nom
- 349. Gerònim, fill de Gerònim Camallera
- 350. Maria Alena, criada d'en Saurí
- 351. Lo Pare fra Gerònim, religiós descals
- 352. Lo germà Joan, també descals

8 de setembre

- 353. An Mayner, hortala
- 354. Magdalena Comas, pagesa
- 355. Esperança Maitg
- 356. Lo germà Tomàs, religiós descals
- 357. Lo Pare fra Joan Chrisòstomo, descals
- 358. Una minyona, no se sab lo nom
- 359. Altra minyona, no se sab lo nom
- 360. Un minyonet, no se sab lo nom

9 de setembre

- 361. An Fradarich, tixador de llana
- 362. Faliph Alou, fill de n'Alou sabater
- 363. An Bechdejú, sabater
- 364. Antoni Bartro
- 365. Rafel, fill d'en Madinyà
- 366. Maria Alena Verdera
- 367. Un minyó, no se sab lo nom

10 de setembre

- 368. Pera Alamany, pagès

- 369. Maria Ribera, donzella
- 370. Pera Colom, treballador
- 371. Pera Ximanell, ortalà
- 372. Un estudiant, no se sab lo nom
- 373. Un minyonet, no se sab lo nom
- 374. Narcís Madinyà, courer
- 375. Una dona del Pont Major
- 376. Na Bosca, viuda de Padret
- 377. Magdalena Bosca, sa filla
- 378. Un minyó, no se sab lo nom
- 379. Una minyona, no se sab lo nom

11 de setembre

- 380. Guillem, gendre de Puitg sech
- 381. Un minyonet, no se sab lo nom
- 382. Altre minyonet, no se sab lo nom
- 383. Una dona, no se sab lo nom
- 384. Un fadri, no se sab lo nom

12 de setembre

- 385. Fra Joan de Pradas, religiós de St. Agustí
- 386. M. Joan Claudis, sirurgià de l'hospital

13 de setembre

- 387. Miquel Bech de Monfullà
- 388. Joan, francès, estava al Pont Major
- 389. Un minyó, no se sab lo nom
- 390. Pera Somsps, treballador
- 391. Ramon Gay, fuster
- 392. Un minyonet, no se sab lo nom

14 de setembre

- 393. Una donzella que se diu Margarida
- 394. Mariàngela Noguera
- 395. An Ribera, passamaner
- 396. La Sra. Farrera, viuda
- 397. Miquel Ribot, sastra
- 398. Un francès que se diu Miquel

15 de setembre

- 399. Un francès que se diu Joan, estava al Carme
- 400. Na Bacedas, viuda
- 401. Una minyona, no se sab lo nom
- 402. M. Miquel Gener de Parolada, apotecari
- 403. Magdalena Badena, parolera

16 de setembre

- 404. Margarida Falguera, donzella
- 405. Un donat de las Caputxinas que se diu Ramon
- 406. Na Alava, parayreça

17 de setembre

- 407. Lo Pare Superior dels Pares descalços
- 408. Un estudiant de Manresa
- 409. Un minyó, no se sab lo nom
- 410. Una dona, no se sab lo nom

18 de setembre

- 411. Pera Turó, fuster
- 412. Anna Buadas
- 413. Ignès, filla d'en Casteller torner
- 414. Maria Turona, parayreça
- 415. Àngela, filla de Salvador Parés
- 416. Francesch Miró, sabater
- 417. Marianna Raberta, donzella
- 418. Un minyó que se diu Miquel

19 de setembre

- 419. Marianna Bosca, sastreça
- 420. An Bosch, coch del Sr. Bisba
- 421. Anna, muller d'en Rigall parayre
- 422. Miquel Pinós, ostaler
- 423. M. Joseph Casademunt, cantor de la Ceu
- 424. Una dona, no se sab lo nom
- 425. Na Celis, tavernera viuda

20 de setembre

- 426. An Llorens, batifuller
- 427. An Borbosa, traginer de llenya
- 428. Un francès que se diu Joan
- 429. Pera Vilamala, calçater
- 430. Maria, donzella
- 431. Maria Magina, donzella
- 432. Un minyonet, no se sab lo nom
- 433. Na Clavaria, parayreça
- 434. Josep Bosch, sabater de Gerona
- 435. Na Maria, criada de Mísser Jutglar
- 436. Altra criada del dit Mísser Jutglar
- 437. Un minyonet, no se sab lo nom
- 438. M. Joan Matau, brodedor

21 de setembre

- 439. Maria Baranguera
- 440. Antoni Gazul, treballador
- 441. Magdalena Rocacorba
- 442. Un minyonet que se diu Rafel Rovira
- 443. Un minyonet que se diu Miquel Carreras
- 444. Na Noularda, viuda
- 445. Maria Vardera, donzella
- 446. Maria Mas, la sega
- 447. Un minyonet que no se sab lo nom
- 448. Jaume Joan, calçater
- 449. Un minyonet, no se sab lo nom

22 de setembre

- 450. M. Joan, estudiant
- 451. Catarina, donzella
- 452. Maria Sagona, viuda
- 453. Catarina, donzella filla de Banyolas
- 454. Un fill de M. Serra apotecari
- 455. Un fill de na Casellas viuda cardera
- 456. Un minyó, no se sab lo nom
- 457. Una minyoneta, no se sab lo nom
- 458. Una donzella filla de Llagostera
- 459. Na Castellana
- 460. Catarina Matas
- 461. Marianna Rovira, viuda
- 462. Anna Bartraneta
- 463. Na Catarina dels ulls patits

23 de setembre

- 464. Maria Matas, sastreça
- 465. Na Marigona
- 466. Anna Sagona, viuda
- 467. Una dona, no se sab lo nom
- 468. Na Dalmaua, viuda
- 469. Na Carreras, sombrarera
- 470. Anna Aymariga
- 471. Un minyonet, no se sab lo nom
- 472. Joseph Camps, sastra
- 473. Joan Padriges, corrador de orella
- 474. Francesch Subirà, llibrater
- 475. Pera Caragol
- 476. Tal Prats, traginer de Perpinyà
- 477. Una minyona, no se sab lo nom
- 478. An Carreras, sombrarer
- 479. Fra Bonaventura de Vich, caputxí
- 480. M. Joan, estudiant
- 481. Francesch Sarrat, baxador
- 482. Narcís Català, calçater
- 483. M. Ardèvol, capallà de la Ceu

24 de setembre

- 484. Francesch Aspero, treballador
- 485. Isabel Tomasa, viuda
- 486. Patronilla, criada de Jurat Casas
- 487. Pera Faliu
- 488. Eleanor Matas, viuda
- 489. Una donzella, no se sab lo nom

25 de setembre

- 490. Una dona, no se sab lo nom
- 491. Catarina Carreras, sombrarera
- 492. Estàsia, muller de un tixador de lli
- 493. Un minyonet, no se sab lo nom
- 494. Joan Patart de Bordeus

26 de setembre

- 495. Catarina, filla d'en Gelmar sabater
- 496. La muller de Francesch Amador te-xidor
- 497. Na Boneta, sarrallera
- 498. Un minyonet, no se sab lo nom

27 de setembre

- 489. Una majordona de un capallà de la Ceu
- 500. Un minyó, no se sab lo nom
- 501. Anna Boneta
- 502. Una filla de la dita Boneta
- 503. Paula Sistaneta, ostalera
- 504. Jaume tal, vidrié, estava a las Vol-tas

28 de setembre

- 505. Catarina, donzella
- 506. Maria Casadevall, donzella
- 507. Francesch, fill d'en Forcada carder
- 508. Paula Sistaneta, viuda
- 509. La Sra. Anglada, viuda
- 510. Narcís Nualart, estanyer
- 511. Un minyonet, no se sab lo nom
- 512. Estàsia, donzella del Pont Major
- 513. Anna, muller de un tixador

29 de setembre

- 514. Albinia Sabatera, pagesa del pla
- 515. Joan, traginer de las caputxinias
- 516. Joan Matas, esparter
- 517. Joan Lladó, traginer
- 518. Na Salrrana, viuda
- 519. Un minyó, no se sab lo nom
- 520. M. Joseph Geli, apotacari
- 521. Un minyó, no se sab lo nom

30 de setembre

- 522. Antoni Paroler, francès
- 523. Maria Matas, donzella
- 524. Maria Ballaster, donzella

1 d'octubre

- 525. La majordona de canonja Sanou
- 526. Un minyonet, no se sab lo nom
- 527. Altre minyó, que no se sab lo nom

528. Una minyona, no se sab lo nom
 529. Montserrat Campolier, saboner

2 d'octubre

530. Un fadrí d'en Crexell daguer
 531. M. Pera Puitgmartí, escrivà
 532. An Campolier del Pont
 533. Un minyó, no se sab lo nom

3 d'octubre

534. Na Vadrana, viuda
 535. Una donzella que se diu Anna
 536. Altra donzella que se diu Maria
 537. Una vella, no se sab lo nom
 538. Una donzella que se diu Estàsia
 539. Caçadellà de Vilablarex

4 d'octubre

540. An Pujol, sastra
 541. Ramon Paquet, taverner
 542. An Caçola, sastra

5 d'octubre

543. An Sagimon, moliner
 544. Un minyó d'en Ballaster
 545. Narcís Pujol, sastra

6 d'octubre

546. Una vella, no se sab lo nom
 547. Marianna Mas, donzella
 548. Un fadrí corder que se diu Bernat

7 d'octubre

549. Maria Darder, donzella

8 d'octubre

550. Francisca Pau, donzella

551. Anna Maria, filla d'en Pera llanyer
 552. Maria Serrat, baxadora
 553. Un minyonet de Joseph Viñas

9 d'octubre

554. Úrçola Artigas, muller de un bastax
 555. Una donzella, que no se sab lo nom
 556. Una vella, que no se sab lo nom
 557. Esteva Pol y Fuse, pagès
 558. Anna Traygas, fustera

10 d'octubre

559. Na Mascarosa, viuda
 560. Margarida Roca, viuda
 561. Un minyó que se diu Gerònim Gelbert
 562. Esperança Roitg, viuda
 563. Cicília Cisterna, donzella
 564. Un minyó que se diu Miquel Brull

11 d'octubre

565. Catarina Pujol
 566. Maria, filla de Jaume Vila tixador de llana
 567. Ramon Sarraller

12 d'octubre

568. Catarina Alou, donzella

13 d'octubre

569. Na Costa, sadaçera viuda
 570. Na Font, cardedora
 571. Mariàngela, donzella

14 d'octubre

572. An Ramonell, açahonador

573. An Faus, treballador
574. Un minyonet, no se sab lo nom

15 d'octubre

575. Na Garriga Farrera, viuda
576. An Matheu Maçot, treballador

17 d'octubre

578. Gerònima Font, viuda llavadora

19 d'octubre

578. Maria Vinyas, criatureta
579. Jaume Vila, tixador de llana

20 d'octubre

580. Rafela, fustera

22 d'octubre

581. Una filla d'en Subirà llibrater
582. Una minyona que no se sab lo nom

23 d'octubre

583. Na Augueta, muller de un treballador
584. Na Aloua, muller de n'Alou Verguer

26 d'octubre

585. Un minyonet, no se sab lo nom
586. Altre minyonet que no se sab lo nom

27 d'octubre

587. Anna Xifra, viuda

588. Un minyó que se diu Joseph Font

28 d'octubre

589. Marianna Rubira
590. Pera Albach

31 d'octubre

591. M. Pera Rigall, argenter

1 de novembre

592. An Sala, tixador de lli
593. Tal Poch Avança, tirater
594. Joan Escas, saller

3 de novembre

595. Un fill d'en Geli bastax
596. Na Buxona, bugadera

8 de novembre

597. Tal Armans, argenter
598. Un minyonet, no se sab lo nom

9 de novembre

599. Un minyó que se diu Jaume Julià

10 de novembre

600. Rafela Olivera
601. Na Serra, agullera

12 de novembre

602. Na Martina, viuda
603. Na Balla, viuda

15 de novembre

604. Un minyó, no se sab lo nom

18 de novembre

605. Una filla de una llucatera

19 de novembre

606. Una minyona, no se sab lo nom

20 de novembre

607. Un treballador del Pont Major

21 de novembre

608. Un minyó que se diu Salvador

22 de novembre

609. An Malet, treballador

23 de novembre

610. Maria Balla, viuda

24 de novembre

611. Salvi Pla, pastor

25 de novembre

612. Una naboda de la llucatera

30 de novembre

613. Un relligiós del Carme.